

Иля Варшавски
Патица със сметана

Откровено да си кажа, обичам вкусно да си похапвам. Не виждам причини да го крия, защото от чревоугодника до лакомеца, както е прието да се изразяваме, има огромна дистанция. Просто аз смятам, че всяко ястие трябва да бъде приготвено по най-добрия начин. Да вземем например обикновено парче месо. Можете да го сложите в тенджерата и да го сварите, можете да го смелете за кюфтета, а можете да го задушите с вино, гъби и разни подправки и да създадете истинско произведение на кулинарното изкуство.

За съжаление в наше време хората са почнали да забравят, че храненето е преди всичко удоволствие. Уви, потънаха в забрава крайпътните гостилнички, където на огнището очакваше гладния пътник патица, печена на шиш. Тъкмо стана дума за патиците: уверявам ви, че и газовата фурна дава възможност да се приготви патица толкова вкусно, колкото са го правели едно време нашите баби. Трябва просто, преди да я поставите в силно нагрятата фурна, да я намажете с дебел слой сметана. Ако при това проявите достатъчна съобразителност и я извадите навреме, трудът ви ще бъде възнаграден с възхитително зачервена коричка, топяща се в устата.

Мнозина смятат, че патицата трябва да се пече с ябълки. Глупости! Най-добрата гарнитура са червени боровинки, държани в саламура. Не забравяйте да сложите вътре в патицата, тъй да се каже в недрата ѝ, няколко зрънца бахар, малко копър и дафинов лист. Те дават на ястието несравним аромат.

Беше неделя и аз току-що бях сложил патицата във фурната, когато се позвъни на вратата.

– Навярно е пощаджията – рече жена ми. – Иди да отвориш.

Кореспонденцията ми е много голяма. Защо да скромнича. Като писател-фантаст се ползвам с голяма известност. Щом излязат книгите ми, буквално ме засипват с писма. Пишат ми обикновено всякакви глупости, но аз съвестно пазя всички тия листчета, най-често надраскани с разкривен почерк, пълни с грешки, пазя ги, защото, каквото и да си говорим, те все пак са доказателство за моята слава.

Когато ми идват гости, особено събрата по перо, обичам да вадя папките с писма и да се похваля с тях.

За съжаление не всички се ограничават с послания.

Често ми се обаждат и по телефона. Изработил съм си особена система да отклонявам молбите „да отделя няколко минути за много важен разговор“. Всички те са или графомани, или възторжени хлапаци, приемачи на сериозно това, което пиша. Най-лошо е, когато се изтърсват без

предварително обаждане. Тогава, щеш не щеш, трябва да губиш времето си с тях. Понякога дори се опитват да ми пробутат свои ръкописи, които, да си призная, никога не чета. След известно време им отговарям по пощата, че уж замисълът не е лишен от достойнства, но трябва да обърнат по-голямо внимание на езика и по-старателно да поработят върху сюжета. Налага се все пак, да се грижа и за популярността си.

И тъй отидох да отворя вратата.

Не беше пощаджията. Пристъпващият от крак на крак човек не приличаше да е от обикновените ми посетители. На вид беше към четиридесет и пет. Под дълбоко хлътналите очи видях подпухнали торбички, каквито имат хроническите алкохолици. Дългият, извит малко встрани нос и щръкналите уши също не му придаваха особена привлекателност. Макар че на улицата валеше сняг, той беше без палто и шапка. Снежинките се топяха по обръснатата му гола глава. Облечен бе в евтин, явно току-що купен костюм, прекалено широк в раменете. Ръкавите му бяха толкова къси, че се подаваха маншетите на сатенената му черна риза. Врата си бе увил с кариран шал, краищата на който се мотаеха на гърдите му.

Умея добре да преценявам хората. Реших да не чакам горчивата изповед за перипетиите, довели го до положението да проси, извадих от портмонето 40 копейки и му ги подадох.

Посетителят с нетърпелив жест отказа парите и безцеремонно влезе в антрето.

– Грешите. – За мое удивление той назова името ми. – Идвам при вас по работа и при това доста спешна. Моля да ми отделите няколко минути.

Погледна краката си, обути в огромни прости обувки, също нови като костюма му, поотръска ги нерешително и изведнъж се запъти към стаята.

Обезкуражен, аз го последвах.

– Е? – Седяхме в кабинета – аз на бюрото, той в креслото насреща. – На какво дължа вашата визита?

Постарах се да задам въпроса с оня леден тон, с който вече нееднократно бях отправял неканените посетители.

– Сега. – Той прекара ръка по мократа си глава и я изтри в самото. – Сега всичко ще ви обясня, но само разговорът ни трябва да остане между нас.

Това ми беше достатъчно. Никак не ми се искаше да слушам признания за погубен живот. Сега очаквах да каже: „Работата е там, че

реших да...“

– Работата е там – рече посетителят, – работата е там... – той се запъна и смръщи лице, сякаш бе глътнал нещо извънредно невкусно, – работата е там, че аз пристигнах от друга планета.

Толкова примитивно беше, че се разсмях. От моето перо са излезли двадесетина подобни разказа и имах вече имунитет към всякакви фантастични измишльотини. Едновременно с това опитът от такива случаи ми даваше възможност бързо и, бих казал, елегантно да разоблича всеки измамник.

– От друга планета? – В гласа ми нямаше и следа от удивление. – От коя именно?

Той сви рамене.

– Как да ви кажа? Названието ѝ нищо няма да ви обясни. На Земята тя не е известна.

– Няма значение! – Свалих от лавицата енциклопедичния речник и намерих картата на звездното небе. – Покажете ми поне къде се намира тази ваша планета.

Той присви късогледите си очи, зашари с пръст по картата и посочи едно от съзвездията.

– Ето тук. От Земята тя би трябвало да се наблюдава в това съзвездие. Но с вашите телескопи не бихте могли да я видите. Нито нея, нито звездата, около която се върти.

– Защо?

– Това няма никакво значение. – Той пак се намръщи. – Доста дълго трябва да ви обяснявам.

– На какво разстояние се намира тя от Земята?

– На какво разстояние ли? – смутено повтори той. – На какво разстояние? Ами... зависи от мерките...

– А вие как изчислявате звездните разстояния? Може би в километри? – Вложих във въпроса си толкова ирония, че само глупак не би го почувствувал.

– В километри? Наистина не знам... Не, в километри не може.

– Защо?

– Нищо няма да се получи. Нали километрите са...

– Различни ли? – насмешливо попитах аз.

– Ами да – радостно се заусмихва той, – именно различни.

– Тогава може би в парсеци или светлинни години?

– В светлинни години може. Тогава ще е... около две хиляди години.

– Около?

– Да. Около. Да си призная, никога не съм се интересувал колко са точно.

Тогава му нанесох нов удар.

– Колко време трябваше да летите дотук?

– Не зная. – Той някак безпомощно се озърна. – Наистина не знам... Нали понятията за време и пространство...

Личеше си, че се обърка. Още два въпроса и ще го притисна до стената.

– Кога прилетяхте?

– Преди двадесет години.

– Какво?!

Само идиот можеше да отговори по такъв начин. Той дори не се опитваше да придаде на отговорите си някаква що-годе правдоподобност. Луд? Но тогава, за да го отпратя по-бързо, трябва да променя тактиката. Нужно е с всичко да се съгласявам, иначе работата може да свърши лошо за мен.

– И къде бяхте през цялото това време? – попитах съчувствено.

– Там. – Той посочи с пръст към тавана. – На орбита. За неидентифицирани летящи обекти чували ли сте?

– Чувал съм. Значи, сте били на това, как беше, летяща чиния?

Той кимна утвърдително.

– С какво се занимавахте там през тия двадесет години?

– С какво съм се занимавал ли?! – Неочаквано той избухна: – Идиотски въпрос! С какво съм се занимавал?! С всичко съм се занимавал! Дешифрирах вашите предавания по етера, наблюдавах, поддържах връзка с Комитета. Опитайте се вие да поседите ей така двадесет години на орбита! Двадесет години да се храните само със синтетика! С какво съм се занимавал?! Това да не е, като да седиш на бюрото и да съчиняваш разказчета.

Погледнах часовника. Време беше да поля патицата със стопилата се мазнина, иначе коричката щеше да пресъхне. Но никак не ми се искаше да оставям такъв субект сам в кабинета.

О, злополучна писателска участ! Какво ли само не се налага да търпим.

– Действително трябва да е много тежко – примирителна казах аз. – Двадесет години да не напускаш чинията, не всеки ще издържи. Да виждаш под себе си Земята и да нямаш възможност да слезеш на нея, може и да се побъркаш.

– Посещавал съм Земята – мрачно каза той. – Посещавал съм я, но не за дълго. По за четири часа. Повечето време ходех по библиотеките, запознавах се с книгите. И при вас дойдох, защото прочетох един ваш роман.

Не ми стана по-леко! Хибрид между луд и почитател.

– Дойдох при вас – продължи той, – защото пишете за контактите с извънземни цивилизации.

– И какво от това?

– Как какво, аз съм на границата да се разболея. Психиката ми няма да издържи, ако остана повече на орбита. Ясно ли ви е? След месец ще имам отново връзка с Комитета, ще им съобщя решението си относно Земята, а дотогава ще се наложи да поживея у вас, за да се посъзвема малко, да набера сили за сеанса, иначе нищо няма да се получи.

– Какво няма да се получи? – Още малко, и щях да загубя окончателно търпение. И луд да е, нали аз също имам нерви! – Извинете, не разбрах какво няма да се получи.

– Сеансът няма да се получи. Няма да ми стигнат силите, а по радиото е много дълго. Сам разбирате, две хиляди светлинни години са това.

– И какво от това?

– Ами ще останете още дълго време без нашата помощ.

– В какво смятате да ни помогнете? – Задавах въпросите вече съвсем машинално. Мислех само за патицата, която трябваше да извадя от фурната. – От каква помощ според вас имаме нужда?

Той пренебрежително се усмихна:

– Във всички области. Нима вашите знания могат да се сравняват с нашите? Можете да получите всичко: дълголетие, възможност да управлявате силата на гравитацията, да узнаете тайната на биологичния синтез, да преодолеете времето и пространството. Няма е малко, а срещу всичко това ще ми дадете възможност да поспя у вас тук на дивана. Нужни са ни такива хора като вас, любознателни, надарени с въображение. Повярвайте ми, за този месец аз ще ви се отплатя богато. На своя отговорност, още преди да получа одобрението на Комитета, ще почна да ви въвеждам в курса на висшите науки, вие ще бъдете първият просветител на новата епоха, защото нашите методи на обучение...

– Достатъчно! – Станах и отидох до него. – Сбъркали сте адреса. За тази работа има Академия на науките, обърнете се там и разберете най-сетне, че не мога повече да губя времето си с вас.

– Академия на науките ли? – Той също стана. – Но аз не мога да се обърна към тях без разрешение на Комитета. Може би след месец,

когато...

– Правете каквото искате, но аз с нищо не мога да ви помогна.

– И да поживея у вас ли няма да ми позволите?

– Не. Къщата ми не е хан. Щом искате да си починете, вземете си стая в хотел и почивайте, колкото си щете, а мен, покорно ви моля, оставете ме на мира.

Устата му се изкриви, раменете му затрепераха. По всичко личеше, че сега щеше да ми сервира прелестното зрелище на отлично симулиран припадък.

Аз съм принципиален противник на всякаква благотворителност, надвишаваща сумата една рубла, но в случая бях готов на всичко, само да се отърва от този психопат.

– Ето – казах, подавайки му пари, – купете си шапка и се хранете.

Той пхна мълчаливо десетте рубли в джоба си и тръгна към изхода, получил явно това, което е искал.

Затворих подире му вратата със смутното чувство на недоволство от себе си, което изпитва всеки от нас, когато са го изиграли.

Впрочем, щом влязох в кухнята, лошото ми настроение в миг се изпари.

Оказа се, че всичко е наред. С розова апетитна кожичка патицата вече стоеше на масата до запотеното кристално шише с водка.

– Кой беше при теб? – попита жена ми, като подаваше червените боровинки.

– Някакъв луд, на всичко отгоре и мошеник.

Напълних си чашката и погледнах през прозореца. Снегът валеше на едри парцали. Посетителят ми все още се мотаеше из двора. Стушил се от студа, някак като пиле въртеше глава. После вдигна ръце, бавно се понесе нагоре, повися няколко секунди неподвижно, а сетне, стремително набирайки скорост, изчезна в облаците.

– Удивително нахалство! – рече жена ми. – Не дават на човека на творческия труд да си почине дори в неделя.

КРАЙ

© 1968 Иля Варшавски
© 1980 Цвета Пеева, превод от руски

Иля Варшавский
Утка в сметане, 1968

Сканиране: Xesiona, 2008
Разпознаване и редакция: Mandor, 2009

Издание:

Иля Варшавски. Тревожни симптоми няма
Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1980

Съставител: Димитър Пеев

Преводач: Цвета Пеева

Редактор: Гергана Калчева

Оформление: Богдан Мавродинов и Жеко Алексиев

Илюстрация на корицата: Текла Алексиева

Художествен редактор: Иван Кенаров

Технически редактор: Пламен Антонов

Коректор: Жулиета Койчева

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/12518>]